

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Chmelíka, Ph.D. a soudců Mgr. Pavla Hradeckého a JUDr. Martina Tomka ve věci

žalobce: ██████████, narozený dne ██████████
bytem ██████████, ██████████
zastoupený advokátkou Mgr. Alenou Pařízkovou
sídlem Řešovská 519/1, 181 00 Praha 8

proti
žalovanému: ██████████, narozený dne ██████████
bytem ██████████, ██████████
zastoupený advokátem Mgr. Janem Urbanem
sídlem Purkyňova 101, 563 01 Lanškroun

o vrácení daru,

k odvolání žalobce proti rozsudku Okresního soudu v Ústí nad Orlicí ze dne 3. 5. 2022,
č. j. 7 C 234/2020-130,

takto:

- I. Rozsudek okresního soudu se **potvrzuje**.
- II. Žalobce je povinen nahradit žalovanému k rukám jeho advokáta náklady odvolacího řízení ve výši 10 471,50 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Okresní soud shora označeným rozsudkem ve výroku I. zamítl žalobu o určení, že žalobce je vlastníkem spoluvlastnického podílu o velikosti id. 1/2 na:
 - pozemku parc. č. st. ██████████ – zastavěná plocha a nádvoří, o výměře 171 m², jehož součástí je budova č. p. ██████████ – objekt k bydlení, postavená na stavební parcele č. ██████████ – zastavěná plocha a nádvoří,
 - budově č. p. ██████████ – objekt k bydlení, jež je součástí pozemku parc. č. st. ██████████,

Shodu s prvopisem potvrzuje ██████████.

- pozemku parc. č. [REDACTED] – orná půda, vše v katastrálním území [REDACTED], obec [REDACTED], zapsané na listu vlastnictví č. [REDACTED], vedené Katastrálním úřadem pro Pardubický kraj, Katastrální pracoviště [REDACTED] (dále i „předmětné nemovitosti“) a ve výroku II. zamítl žalobu o uložení povinnosti žalovanému vyklidit a vyklizený žalobci předat dar, darovaný na základě darovací smlouvy a smlouvy o zřízení věcného břemene ze dne 4. 10. 2012, a to podíl o velikosti id. 1/2 na předmětných nemovitostech. Okresní soud nakonec ve výroku III. uložil žalobci povinnost nahradit žalovanému náklady řízení ve výši 57 182,20 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám zástupce žalovaného (výrok III.).

2. V odůvodnění rozsudku okresní soud uvedl, že se žalobce podanou žalobou domáhal, aby soud určil, že žalobce je vlastníkem spoluvlastnického podílu o velikosti ideální jedné poloviny předmětných nemovitostí, a dále aby soud uložil žalovanému povinnost vyklidit a vyklizený žalobci předat dar, darovaný na základě darovací smlouvy a smlouvy o zřízení věcného břemene ze dne 4. 10. 2012. Tvrdil, že podíl o velikosti ideální 1/2 na předmětných nemovitostech daroval žalovanému, který je jeho synem, za současného zřízení věcného břemene v podobě doživotního a bezplatného bydlení v konkrétně vymezených prostorech v přízemí předmětných nemovitostí. Žalobce by měl podle darovací smlouvy hradit spotřebované energie ve výši odpovídající poměru užívané podlahy. Žalobce tráví většinu času mimo domov, proto má spotřebu energií minimální. Žalovaný užívá prostory nevyhrazené dle služebnosti s manželkou [REDACTED] a jejími dětmi, přesto žalobci, který se po smrti manželky od roku 2012 dlouhodobě léčí s depresemi, poslal v roce 2020 předžalobní výzvu k úhradě záloh na energie, čímž ho psychicky šikanoval. Za nevděk ve smyslu § 2072 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (dále „o.z.“) považoval i další níže vymezená jednání žalovaného. V místnostech vymezených služebností přespávali bez vědomí a souhlasu žalobce cizí osoby. V rozporu s dohodou o užívání společného mrazáku byly potraviny žalobce zkonsumovány někým jiným. Žalovaný vyvolával strach a úzkost v žalobci tím, že mu opakovaně sděloval, že v domě je pouze v nájmu. Slepice žalovaného a jeho manželky poničily žalobci záhon okrasných květin, které chtěl pokládat na hrob manželky. Žalovaný zavolal na žalobce dne 2. 3. 2020 hlídku Policie ČR s nepravdivým sdělením, že žalobce vyhrožuje zapálením domu. Následkem toho se žalobce psychicky zhroutil a byl dva týdny hospitalizován. Žalovaný přivolal Policii ČR i dne 8. 5. 2020, kdy chtěl žalobce prodat svůj motocykl Jawa [REDACTED] se sdělením, že se žalobce pokouší prodat majetek žalovaného. Dne 13. 5. 2020 potřeboval žalobce odjet autem na nákup, který mu jeho syn nezajišťoval ani v době koronaviru, nicméně žalovaný vyměnil zámky u garáže, kde žalobce parkoval automobil. Žalovaný znemožnil odjet žalobci i dne 27. 5. 2020, kdy auto žalobce obložil dalšími věcmi, které si žalobce musel sám odklidit. Nakonec žalovaný v červnu 2020 porušil zámek u pokoje užívaného žalobcem a nechal jej odemčený.
3. Žalovaný s podanou žalobou nesouhlasil a navrhl její zamítnutí. Vysvětlil, že s otcem od devadesátých let společně podnikali, zakoupili pozemek v [REDACTED] a na něm postavili předmětný rodinný dům. Po smrti manželky otce došlo v roce 2011 k majetkovému vypořádání pozůstalosti a darovací smlouvou ze dne 4. 10. 2012 převedl žalobce na žalovaného ideální 1/2 předmětných nemovitostí. Od té doby žalovaný do předmětných nemovitostí investoval své výlučné prostředky, mj. instaloval nový kotel a solární ohřev vody, vybudoval novou koupelnu a částečně vyměnil okna. Podle původní dohody měli účastníci hradit energie napůl, nicméně po svatbě žalovaného, kdy došlo k navýšení počtu osob v domácnosti žalovaného, žalobce nadále hradil pouze částku 2 200 Kč a zbývající částku platil žalovaný. Jelikož žalobce přestal na energie v únoru 2020 přispívat, vyzval ho žalovaný dopisem ze dne 28. 7. 2020 k úhradě dlužné částky. Zdůraznil, že vzájemné vztahy účastníků zhoršuje svým chováním samotný žalobce, který je ovlivňován sestrou žalovaného [REDACTED] [REDACTED] (nyní [REDACTED]). Žalobce má problematickou povahu a je tak vnímán i ve svém širším okolí. Již v létě 2019 se domáhal vrácení daru. V listopadu 2019 požadoval vyplatit polovinu kupní ceny mrazáku s tím, že jej již nebude užívat. Žalobce souhlasil s přespáním kamarádů [REDACTED] žalovaného. Je pravda, že slepice

Shodu s prvopisem potvrzuje [REDACTED].

rozhrabaly záhon žalobce. Nejednalo se však o schválnost. Rozhrabaly i záhony žalovaného. Dne 2. 3. 2020 skutečně přivolal hlídku Policie ČR na doporučení ošetřujícího lékaře žalobce, který vyhrožoval, že předmětné nemovitosti podpálí, pokud mu polovina na nich nebude patřit. Dne 8. 5. 2020 se žalovaný dozvěděl, že žalobce prodává motocykl Jawa ■■■■, který byl ve vlastnictví žalovaného a nacházel se v jeho dílně, od které měl žalobce klíče. Z tohoto důvodu vyzval žalobce, aby si z dílny všechny své movité věci vyklidil a následně přistoupil k výměně zámku. Žalobce dne 19. 5. 2020 také zaslal žalovanému předžalobní výzvu k vyklizení společných prostor. Žalovaný umístil movité věci ze společných prostor do své dílny, ze které naopak přemístil věci žalobce před garážové stání, které žalobce na základě věcného břemene užívá.

4. Okresní soud prováděl dokazování účastnickou výpovědí žalovaného, listinnými důkazy, zejména smlouvou darovací a smlouvou o zřízení věcného břemene ze dne 4. 10. 2012, lékařskými zprávami o léčbě žalobce, spisovým materiálem Policie ČR ze zásahu v místě bydliště obou účastníků, spisem Městského úřadu v ■■■■ sp. zn. OPP/13916/2020/Klo/67.3-PŘ84 o zastavení přestupkového řízení proti žalovanému, a nakonec fotografiemi z května 2020. Jako svědky vyslechl soud prvního stupně v místě bydliště účastníků zasahujícího policistu ■■■■ ■■■■, manželku žalovaného ■■■■, dceru žalobce ■■■■ a švagra žalobce ■■■■.
5. Smlouvou darovací a smlouvou o zřízení věcného břemene ze dne 4. 10. 2012 bylo prokázáno, že žalobce převedl na žalovaného spoluvlastnický podíl o velikosti ideální 1/2 na předmětných nemovitostech a že ve prospěch žalobce bylo zřízeno věcné břemeno bezplatného a doživotního užívání konkrétních vymezených prostor těchto nemovitostí. Vyúčtováním energií od společnosti ■■■■ soud prvního stupně zjistil, že v letech 2015-2016 činily zálohy na plyn 2 700 Kč měsíčně a zálohy na elektřinu 1 680 Kč měsíčně. Podle předložených lékařských zpráv byl žalobce v ambulanci ■■■■ léčen od května 2011 pro těžkou depresivní reakci v souvislosti s úmrtím manželky. Léčba byla ukončena v květnu 2012. Žalobce následně do ambulance nedocházel, nicméně v závěru roku 2019 začal uvádět významné zhoršení příznaků deprese. Z propouštěcí zprávy Nemocnice ■■■■ vyplynulo, že žalobce byl hospitalizován na psychiatrickém oddělení pro reakci na těžký stres a poruchu přizpůsobení od ■■■■ 2020 do ■■■■ 2020, kdy došlo ke stabilizaci jeho psychického stavu.
6. Manželka žalovaného ■■■■ v průběhu své svědecké výpovědi potvrdila, že se do domu žalovaného nastěhovala se svými dětmi v roce 2015 a že veškeré energie nad rámec původního odběru hradila s manželem. Vztahy účastníků byly bez problémů až do května 2019, kdy žalobce sdělil žalovanému, že chce vrátit polovinu domu, aniž by pro to uvedl důvody. V roce 2019 se účastníci ještě nehádali, ale nepanovala už mezi nimi shoda kvůli požadavku žalobce na vrácení daru. Kamarádi dětí svědkyně přespávali v domě dvakrát nebo třikrát vždy se souhlasem žalobce. Svědkyně s manželem si z části dědova mrazáku nikdy nic nebrali. V roce 2020 došlo ke zhoršení vztahů. K žalobci s manželem volali policii po konzultaci s jeho lékařem poté, co slyšeli, jak žalobce vyhrožuje, že podpálí barák. Žalobce nebyl agresivní, ale synovi vyčítal, že na něj volá policii a prohlašoval, že svědkyně je největší zlo. Hlídka Policie ČR přivolala záchrannou službu, která žalobce odvezla do nemocnice, kde byl asi 14 dnů hospitalizován. Kvůli pandemii covidu žalobce v nemocnici nenavštívili a ani se na jeho zdravotní stav neinformovali. Motorka byla zaparkovaná v garáži žalovaného, který svědkyni vždy říkal, že mu ji daroval jeho děda. Je však pravda, že motorku opravil a užíval žalobce. Svědkyně připustila, že se občas stalo, že slepice špatně zavřela a ony pak rozhrabaly její záhony i záhon žalobce.
7. Svědkyně ■■■■ okresnímu soudu sdělila, že v ■■■■ nebydlí od roku 2011. Několik let fungovala jako prostředník mezi otcem a bratrem. Žalovaný s ní postupně přestával komunikovat od roku 2019, kdy došlo k vyhocování vztahů mezi účastníky. Už předtím se žalobce začínal cítit jako méněcenný, připadal si v domě jako vězeň. Pokud jde o prodej motocyklu dne 8. 5. 2020, tak u něj osobně nebyla, nicméně motocykl patřil žalobci, protože mu jej děda ještě za života daroval. Svědkyně připustila, že její otec má problém s některými sousedy.

Shodu s prvopisem potvrzuje ■■■■.

8. Ze spisových materiálů Policie ČR vyplynulo, že zásah policistů OOP [redacted] dne 2. 3. 2020 byl z podnětu [redacted] žalobce prošetřován odborem vnitřní kontroly. Žalobce v rámci tohoto šetření uvedl, že se poté, co do jeho bytu vtrhli dva policisté a syn, lekl a zhroutil. Přivolaní záchranáři potvrdili, že žalobce byl ve špatném psychickém stavu a že na něj ze strany zasahujících policistů nebyl vyvíjen psychický nátlak. Pokud jde o zásah dne 8. 5. 2020, tak ze spisového materiálu Policie ČR je zřejmé, že účastníci se na místě přeli o vlastnictví motocyklu JAWA [redacted], který byl trvale vyřazen z evidence vozidel a jako majitel byl uveden pan [redacted]. Zasahující policista [redacted] v rámci svědecké výpovědi potvrdil, že účastníci při zásahu dne 8. 5. 2020 hovořili zvýšeným hlasem a snažili se vše vyříkat. Žalovaný nakonec přistoupil na to, aby si kupující motocykl odvezl. Asi měsíc předtím na základě oznámení žalovaného o vyhrožování otce zapálením domu tam zasahovali ještě jednou. Žalobce byl silně rozrušen. Připustil, že něco v tomto smyslu zaznělo, nicméně zapálení domu neměl v úmyslu. Žalovaný odjel společně se žalobcem sanitním vozem.
9. Švagr žalobce [redacted] k prodeji motocyklu, kterému byl přítomen, uvedl, že šlo o velkou roztržku. Domnívá se, že motocykl patřil žalobci. Když v roce 1980 odcházel tchán svědka do důchodu, tak motocykl odstavil do zahradního altánu. Odtud si jej žalobce odvezl a opravil. Svědek však nevěděl, komu tchán nakonec motocykl daroval. Při jeho prodeji slyšel vulgární výrazy pouze od žalovaného, který posílal žalobce kamsi. Svědek dále vypověděl, že o hospitalizaci žalobce se dozvěděl od žalovaného a že švagra v nemocnici navštívil. Připustil, že žalobce nemá dobré zkušenosti se sousedy.
10. Spisem Městského úřadu v [redacted] sp. zn. OPP/13916/2020/Klo/67.3-PŘ84 bylo prokázáno, že bylo zastaveno přestupkové řízení proti žalovanému, neboť osoba postižená přestupkem vzala souhlas se zahájením řízení zpět. Přestupku se měl žalovaný dopustit tím, že v době od 11. 5. 2020 do 13. 5. 2020 vyměnil bezpečnostní vložku zámku, čímž znemožnil žalobci přístup do garáže, a dále tím, že ve dnech 26. 5. 2020 – 27. 5. 2020 zarovnal osobní vozidlo žalobce věcmi, což vedlo k poškození tohoto vozidla.
11. Okresní soud již neprováděl další navržené důkazy, zejména znalecký posudek z oboru psychiatrie a psychologie a audiozáznamy hovorů na tísňovou linku, pro jejich nadbytečnost.
12. Okresní soud na projednávanou věc s ohledem na okamžik uzavření darovací smlouvy aplikoval s odkazem na judikaturu Nejvyššího soudu ČR (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 33 Cdo 2339/2019) ustanovení § 630 a § 3 odst. 1 zákona č. 40/1964 Sb. v tehdy platném znění (dále „obč. zák.“). Podle judikatury Nejvyššího soudu ČR k těmto ustanovením není předpokladem úspěšného uplatnění práva dárce na vrácení daru jakékoliv nevhodné chování obdarovaného, ale pouze takové chování, které lze s ohledem na všechny okolnosti konkrétního případu kvalifikovat jako hrubé porušení dobrých mravů, které se obvykle vyznačuje značnou intenzitou nebo soustavným porušováním. I podle starší judikatury (srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. R I 835/36) se urážlivé výroky obdarovaného pronesené v rozčilení nepovažují za „hrubý nevděk“ proti dárci, jestliže byly proneseny v rozčilení, které vyvolal dárce. I podle současné judikatury (srov. usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 33 Odo 936/2006) platí, že k naplnění skutkové podstaty pro vrácení daru směřuje pouze takové závadné jednání, které nevzbuzuje z hlediska společenského a objektivizovaného pochybnosti o hrubé kolizi s dobrými mravy. Podle rozsudku Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 33 Cdo 2163/2009 za důvod vrácení daru nelze považovat neumožnění užívání těch částí nemovitostí, které dárce dříve užíval, ale ke kterým mu podle práva nespovědí žádné uživatelské oprávnění. Konkrétní vytýkané chování je pak třeba hodnotit podle objektivních kritérií, nikoliv podle subjektivního názoru dárce (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 29 Cdo 228/2000).
13. Pokud jde o platby energií, tak po provedeném dokazování je zřejmé, že nastěhováním manželky žalovaného se pro žalobce nic nezměnilo a měl podle dřívější dohody účastníků přispívat na energie částkou 2 200 Kč měsíčně. Žalobce však ani tuto částku již delší dobu nehradí.

14. Ve vztahu k tvrzenému přespávání cizích osob v místnostech věcným břemenem určeným k užívání žalobcem sice přespávali kamarádi dětí manželky žalovaného, avšak se souhlasem žalobce, který toto zjištění z provedeného dokazování nijak nerozporoval.
15. Vzbuzování úzkosti a strachu žalobce z toho, že ho může žalovaný z domu kdykoliv vystěhovat poté, co měl žalovaný sdělovat žalobci, že mu v domě nic nepatří, je subjektivním názorem žalobce. K tomu lze doplnit, že podle předložených lékařských zpráv byla léčba depresivních reakcí žalobce ukončena v květnu 2012 a nově začal do psychiatrické ambulance docházet až začátkem roku 2020.
16. K hrabání záhonů žalobce slepicemi žalovaného sice skutečně došlo, nicméně se jednalo o ojedinělá jednání, která nepředstavovala zlý úmysl žalovaného, nýbrž náhodou způsobenou nedbalostním špatným uzavřením vrátek.
17. Žalovaný zavolal dne 2. 3. 2020 policii na doporučení ošetřujícího lékaře žalobce, když žalobce hrozil podpálením domu. Žalovaný zvolil řešení odpovídající vzniklé situaci. I zasahující policista, který byl v řízení slyšen jako svědek, potvrdil, že sám žalobce připustil předchozí vyhrožování podpálením domu. O správnosti postupu žalovaného rovněž vypovídá skutečnost, že žalobce byl následně hospitalizován po dobu 14 dnů na psychiatrickém oddělení.
18. V průběhu řízení bylo rovněž prokázáno, že žalovaný přivolal Policii ČR k události ze dne 8. 5. 2020, kdy žalobce v místě bydliště účastníků prodával motocykl JAWA, který byl trvale vyřazen z evidence vozidel. Vlastnictví tohoto motocyklu nebylo objasněno ani v průběhu tohoto řízení, neboť každý z účastníků se odvolával na dar poskytnutý panem [REDAKCE]. Bylo však prokázáno, že se motocykl nacházel v garáži ve výlučném vlastnictví žalovaného, na které nevázne věcné břemeno užívání ve prospěch žalobce. Ze strany žalobce, který motocykl prodával, se tak přinejmenším jednalo o schválnost, jinak by se žalovaným celou záležitost předem projednal. Svědeckou výpovědí svědka [REDAKCE] sice bylo prokázáno, že žalovaný směrem k žalobci pronesl několik vulgarit, nicméně stalo se tak v situaci, kdy byl žalovaný zjevně rozčilen a na kterou dopadají shora citovaná rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. R I 835/36 a sp. zn. 33 Odo 936/2006. Okresní soud navíc přihlédl k sebereflexi žalovaného, který nechtěl věc dále vyhrocovat a nakonec souhlasil s prodejem motocyklu.
19. Žalovaný dne 13. 5. 2020 nepřistoupil k nečekanému uzamčení garáže, ve které měl žalobce na základě předchozí dohody účastníků zaparkované své vozidlo. Učinil tak až minimálně pět dnů po výzvě, aby si žalobce s ohledem na vyhrocené vztahy účastníků a z důvodu obavy z opakování prodeje movitých věcí žalovaného vyklidil své věci. Výměnu zámku u garáže tak lze ospravedlnit obavami žalovaného z odcizení jiných věcí s nedoloženým vlastnickým právem z předmětné garáže. Žalovaný na základě pokynu Policie ČR závadný stav odstranil a zpřístupnil žalobci garáž. Jednání žalovaného lze sice považovat za porušení dobrých mravů proti otci, nikoliv však za hrubé porušení dobrých mravů v kontextu ustanovení § 630 obč. zák.
20. Žalovaný dne 27. 5. 2020 obložil vozidlo žalobce jeho věcmi, nicméně i tomuto jednání žalovaného předcházela písemná výzva, ve které žalobce vyzval žalovaného k vyklizení sklepních prostor a garáže nad sklepními prostory. Žalovaný této výzvě vyhověl, nicméně z důvodu nedostatku místa musel ze své garáže vyklidit věci žalobce. Z předložené fotodokumentace je navíc zřejmé, že i po umístění věcí kolem vozidla mohl žalobce s vozidlem odjízďet a přijíždět.
21. Nakonec k tvrzení o porušení zámku pokoje užívaného žalobcem nebyl předložen jediný důkaz a toto tvrzení žalobce bylo vyvráceno účastnickou výpovědí žalovaného a svědectvím jeho manželky.
22. Ze shora uvedených důvodů rozhodl soud prvního stupně ve výrocích I. a II. rozsudku o zamítnutí celé žaloby.

23. Okresní soud rozhodl o náhradě nákladů řízení mezi účastníky podle § 142 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále „o.s.ř.“) poté, co neshledal podmínky pro aplikaci ustanovení § 150 o.s.ř., a přiznal úspěšnému žalovanému proti neúspěšnému žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 57 182,20 Kč, kterou představuje odměna advokáta za třináct úkonů právní služby, třináct paušálních náhrad hotových výdajů advokáta, cestovné zástupce žalovaného k jednáním okresního soudu v celkové výši 1 658 Kč, náhrada za promeškaný čas v souvislosti s poskytnutím právní služby ve výši 1 400 Kč za čas strávený na cestách k jednáním okresního soudu a daň z přidané hodnoty ve výši 9 924,20 Kč.
24. Žalobce podal proti rozsudku okresního soudu včas odvolání, které doplnil podáním ze dne 4. 7. 2022. Navrhl, aby odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně zrušil a věc vrátil okresnímu soudu k dalšímu řízení, případně rozsudek změnil a žalobě v plném rozsahu vyhověl. Poukázal přitom na nesprávný postup okresního soudu, který bez řádného odůvodnění zamítl návrh žalobce na provedení důkazů znaleckým posudkem z oboru psychiatrie a psychologie, kterým by byl zjištěn vliv jednání žalovaného na psychický stav žalobce, a audiozáznamem hovorů na tísňovou linku. Po zamítnutí těchto důkazních návrhů nelze uzavřít, že žalobce některá svá tvrzení neprokázal. Právě ke zjištění psychického stavu žalobce dne 2. 3. 2020 by měl shora uvedený znalecký posudek sloužit. V souvislosti s touto událostí soud prvního stupně navíc schvaloval jednání žalovaného, který sice žalobce doprovodil do nemocnice, nicméně o jeho další osud se již nezajímal. Žalobce má za to, že při posuzování souladnosti jednání s dobrými mravy může jako nápomocné sloužit ustanovení § 469a obč. zák. o vydědění, které umožňuje vydědit potomka, pokud zůstaviteli v rozporu s dobrými mravy neposkytne potřebnou pomoc ve stáří, nemoci či jiných závažných případech. Okresní soud zcela zlehčoval jednání žalovaného, který se ani v době koronavirové pandemie o žalobce nepostaral a nenabídl mu např. ani vajíčka, kterých má dostatek. Žalovaný se jednání, které okresní soud v odůvodnění rozsudku bagatelizoval, dopouštěl opakovaně s vědomím toho, že žalobce je psychiatricky léčeným pacientem. Žalovaný se jednotlivými incidenty trvale snažil žalobci znepříjemnit život. Okresní soud judikaturu uvedenou v odůvodnění rozsudku na projednávanou věc aplikoval zjednodušujícím a mechanickým způsobem. Rovněž při rozhodování o náhradě nákladů řízení nepřihlédl ke skutečnosti, že jediným příjmem žalobce je starobní důchod a že žalobce byl jednáním žalovaného dohnán k podání žaloby. Je třeba vzít v úvahu, že žalobce se vzdal veškerého svého majetku ve prospěch žalovaného, který s ním následně zcela nevhodně zacházel.
25. Žalovaný navrhl rozsudek soudu prvního stupně potvrdit. Poukázal na skutečnost, že odvolací námitky žalobce nejsou konkrétní a připomněl i urážlivé a nevhodné poznámky žalobce na adresu žalovaného v průběhu jednání před soudem prvního stupně. Ztotožnil se se závěrem okresního soudu o nadbytečnosti provedení důkazu znaleckým posudkem z oboru psychiatrie a psychologie, protože subjektivní vnímání vzájemných rozporů není pro posouzení věci rozhodné, navíc lékařskými zprávami bylo prokázáno, že žalobce v minulosti trpěl depresemi. Ani provedení důkazů poslechem audiozáznamů hovorů žalovaného na tísňovou linku nemůže prokázat žádné nové skutečnosti a tyto hovory nemohou být posuzovány jako nemravné jednání. Je třeba připomenout, že iniciátorem konfliktů, ať už se jednalo o vyhrožování zapálením domu, prodej motorčky uskladněné v garáži žalovaného nebo předžalobní výzvu doručenou žalovanému k vyklizení věcí ze společných prostor domu, byl vždy žalobce. Okresní soud posoudil celou záležitost mezi účastníky, kteří se dostali do spirály navazujících dílčích vzájemných útoků, komplexně. Soud prvního stupně rozhodl správně i o náhradě nákladů řízení. Případné nepřiznání náhrady nákladů by z logiky věci ve zvýšené míře vedlo k podávání nedůvodných žalob obdobného charakteru. V projednávané věci měl žalobce možnost soudní řízení vůbec nezačít, vzít žalobu včas zpět anebo přistoupit na smírné řešení věci, ke kterému soud prvního stupně oba účastníky vedl. Výše náhrady nákladů řízení, které je žalobce povinen zaplatit, odpovídá postoji žalobce, který trval na provedení všech důkazů a na soudním rozhodnutí věci.

26. Odvolací soud po zjištění, že odvolání bylo podáno včas (§ 204 o.s.ř.), osobou k němu oprávněnou (§ 201 o.s.ř.), je přípustné (§ 202 o.s.ř.) a obsahuje náležitosti dle § 205 odst. 1 o.s.ř., rozsudek z podnětu odvolání přezkoumal, když přihlížel i k důvodům výslovně neuplatněným (§ 212 a § 212a o.s.ř.).
27. V posuzované věci okresní soud provedl veškeré důkazy nezbytné k objektivnímu zjištění skutkového stavu, z jednotlivých důkazů učinil správná a obsahu těchto důkazů odpovídající skutková zjištění, která podrobně popsal a promítl do správného závěru o skutkovém stavu. Proto na něj krajský soud pro stručnost odkazuje. Soud prvního stupně též s odkazem na relevantní judikaturu Nejvyššího soudu ČR srozumitelným způsobem uvedl, jakými úvahami se při hodnocení důkazů řídil a podle rozsudku Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 33 Cdo 2339/2019 dospěl ke správnému právnímu závěru o tom, že zjištěný skutkový stav věci je třeba poměřovat ustanovením § 630 obč. zák., i když k jednání obdarovaného, pro které se dárce domáhá vrácení daru, došlo až za účinnosti zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, protože darovací smlouva byla uzavřena ještě za účinnosti zákona č. 40/1964 Sb.
28. Ustanovení § 630 obč. zák. představuje sankci v podobě práva dárce domáhat se vrácení daru po obdarovaném, který se oproti obecnému očekávání nechová k dárci v souladu se zásadami slušnosti a poctivosti, ačkoliv od dárce získal bezúplatně majetkovou hodnotu. Právně významné není obecné zhodnocení vzájemných vztahů dárce a obdarovaného. K platnosti právního jednání dárce směřujícího k vrácení daru je nezbytné, aby v něm byly uvedeny konkrétní skutečnosti, v nichž dárce spatřuje hrubé porušení dobrých mravů (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 22 Cdo 1620/2001). Předpokladem úspěšného uplatnění práva dárce podle § 630 obč. zák. není jakékoliv nevhodné chování obdarovaného, anebo jen pouhý nevděk, ale jen takové chování, které lze s ohledem na všechny okolnosti případu kvalifikovat jako hrubé porušení dobrých mravů (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 29 Cdo 1708/2000). To znamená, že obdarovaný musí konkrétním jednáním intenzivně porušit dobré mravy anebo je svým chováním (např. fyzickým násilím, hrubými urážkami) soustavně porušovat.
29. Výklad pojmu „rozpor s dobrými mravy“ provedl Nejvyšší soud České republiky v řadě svých rozhodnutí (srovnej např. rozhodnutí ze dne 27. 2. 2001, sp. zn. 29 Cdo 1708/2000, rozhodnutí ze dne 29. 4. 2003, sp. zn. 33 Odo 134/2003, rozhodnutí ze dne 30. 11. 2005, sp. zn. 33 Odo 1420/2005, rozhodnutí ze dne 28. 7. 2010, sp. zn. 33 Cdo 2567/2008). V nich konstatoval, že přestože žádný právní předpis nedefinuje pojem dobré mravy, lze jimi rozumět souhrn společenských, kulturních a mravních norem, jež v historickém vývoji osvědčují jistou neměnnost, vystihují podstatné historické tendence, jsou sdíleny rozhodující částí společnosti a mají povahu norem základních.
30. Žalobce v podané žalobě popsal jednotlivá jednání žalovaného, která vnímal za rozporná s dobrými mravy. Krajský soud považuje právní hodnocení těchto jednání soudem prvního stupně za správná, a proto s ohledem na stručnost na závěry okresního soudu vztahující se k hodnocení vytykávaných jednání žalovaného odkazuje. Rovněž krajský soud připouští, že chování žalovaného při prodeji motocyklu dne 8. 5. 2020, kdy na adresu žalobce pronesl několik vulgarit, mělo rysy jednání v rozporu s dobrými mravy, nicméně nejednalo o hrubý rozpor s dobrými mravy. Dále nelze přehlédnout, že celou situaci vyvolal žalobce, který se rozhodl prodat motocykl s nevyjasněným vlastnictvím, který se v době prodeje nacházel v garáži žalovaného, která nebyla omezena věcným břemenem ve prospěch žalobce. Rozsah a intenzita jednání žalovaného proto i s přihlédnutím k tomu, že žalovaný nakonec svolil s prodejem motocyklu, aby celou situaci dále neeskaloval, nepředstavovala hrubé porušení dobrých mravů ve smyslu ustanovení § 630 obč. zák.
31. V podstatě stejný závěr platí i pro jinou skutkovou situaci, která nastala ve druhé polovině května 2020, kdy žalovaný vyměnil zámek u garáže, která nebyla zatížena věcným břemenem, nicméně žalobce tam měl zaparkované své vozidlo. Výměnu zámku nelze chápat izolovaně, ale

v souvislosti s dalšími jednáními obou účastníků. Po předchozím prodeji motocyklu, který se nacházel v dílně žalovaného a o kterém se žalovaný domníval, že mu patří, lze pochopit obavy žalovaného o další věci nacházející se v místnostech, které nejsou omezeny věcným břemenem, ale žalobce k nim má přístup. Nelze přehlédnout, že žalovaný předem vyzval žalobce, aby své věci z prostor žalovaného vyklidil a poskytl mu k tomu přiměřenou lhůtu, kterou žalobce nevyužil. I poté však garáž žalobci zpřístupnil, aby mohl s vozidlem odjet. Obložení vozidla žalobce jeho věcmi pak bylo důsledkem výzvy žalobce, který předtím žalovaného vyzval k vyklizení prostor užívaných žalobcem na základě věcného břemene. Žalovaný tak musel z důvodu nedostatku místa vyklidit věci žalobce ze svých prostor před garáž užívanou žalobcem. Přesto je však z předložené fotodokumentace zřejmé, že žalobce mohl navzdory věcem umístěným kolem vozidla odjíždět i příjíždět. Nakonec je třeba všechny výše uvedené události související se striktním vymezením prostor a věcí náležejících každému z účastníků řízení zasadit do kontextu skutkového zjištění o problematické povaze žalobce (srov. výpovědi svědků [REDACTED] a [REDACTED]), který nevychází dobře ani s některými svými sousedy.

32. Krajský soud k dalším odvolacím námitkám žalobce dodává následující. Shodně jako okresní soudu považuje odvolací návrhy žalobce na provedení důkazů znaleckým posudkem z oboru psychiatrie a psychologie a audiozáznamem hovorů na tísňovou linku za nadbytečné. Při přivolání hlídky Policie ČR dne 2. 3. 2020 jednal žalovaný adekvátně nastalé situaci poté, co žalobce hrozil podpálením domu a přivolání policie doporučil i ošetřující lékař žalobce. O správnosti postupu žalovaného svědčí i následná dvoutýdenní hospitalizace žalobce na psychiatrickém oddělení. Nelze rovněž přehlédnout, že zásah policistů dne 2. 3. 2020 byl prověřován odborem vnitřní kontroly Krajského ředitelství policie [REDACTED]. Žalobcem navržené důkazy by tak nemohly zvrátit správný závěr okresního soudu o tom, že přivoláním hlídek Policie ČR nedošlo ze strany žalovaného dne 2. 3. 2020 a dne 8. 5. 2020 k hrubému porušení dobrých mravů ve vztahu k žalobci.
33. Žalobce vytýkal žalovanému, že se o něj nepostaral ani v době pandemie koronaviru, kdy si žalobce sám musel zajišťovat nákupy potravin. Je třeba připustit, že žalovaný jako syn by měl otci ve stáří poskytovat potřebnou pomoc a podporu. Na druhou stranu však nelze přehlédnout, že žalobce o takovou pomoc žalovaného nežádal a že vztahy účastníků v době, kdy začínala pandemie koronaviru, již byly problematické. Z provedeného dokazování navíc vyplynulo, že žalobce je fyzicky zdatný (podle výpovědi svědka [REDACTED] mu celé léto v roce 2019 pomáhal na stavbě domu), takže si nákup byl schopen zajišťovat sám, a že si nikdy o nic neřekne (srov. výpověď svědkyně [REDACTED]).
34. Vycházející ze shora rozvedených skutečností a veden zásadou stručnosti krajský soud v podrobnostech dále odkazuje na podrobné, logické a přesvědčivé odůvodnění rozsudku okresního soudu, který shledává věcně správným, a proto jej dle ustanovení § 219 o.s.ř. potvrdil včetně správného výroku o náhradě nákladů řízení, který odpovídal zásadám ustanovení § 142 o.s.ř. Pokud jde o námitky žalobce proti rozhodnutí okresního soudu o přiznání náhrady nákladů řízení úspěšnému žalovanému, tak je třeba připomenout, že ustanovení § 150 o.s.ř. soudu umožňuje, aby ve výjimečných případech z důvodů hodných zvláštního zřetele účastníkům, kteří by jinak měli právo na náhradu nákladů, tuto náhradu zcela nebo zčásti nepřiznal, protože se povinnost nahradit náklady řízení podle § 142 o.s.ř. může v konkrétním případě jevit jako nepřiměřená tvrdost. Soud přitom musí vycházet ze všech okolností konkrétní věci (srov. nález Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 727/2000). V projednávané věci je třeba přisvědčit žalovanému, že žalobce měl možnost nezahajovat soudní řízení, případně vzít žalobu včas zpět. Žalobce musel při podání žaloby počítat nejn s tím, že popsaná jednání žalovaného, kterých se měl dopustit, nejsou jednotlivě ani ve svém souhrnu hrubým porušením dobrých mravů proti žalobci, ale rovněž si musel být vědom toho, že i v případě úspěchu ve sporu by se vztahy účastníků nadále komplikovaly skutečností, že by se stali podílovými spoluvlastníky předmětných nemovitostí. S tím by pravděpodobně byla spojena celá řada dalších soudních řízení, která by oba účastníky

Shodu s prvopisem potvrzuje [REDACTED].

finančně zatížila. V situaci, kdy byl žalovaný ve sporu úspěšný, proto není namístě, aby mu nebyly, byť zčásti, přiznány účelně vynaložené náklady řízení před soudy obou stupňů. Ve vztahu k žalobci, který je sice na jednu stranu starobním důchodcem, na druhou stranu však užívá věcným břemenem vymezené části předmětných nemovitostí, aniž by se podílel na jejich údržbě a hrazení energií, pak takové rozhodnutí i s ohledem na výši přiznané náhrady nákladů řízení žalovanému nepředstavuje nepřiměřenou tvrdost.

35. O nákladech odvolacího řízení krajský soud rozhodl podle ustanovení § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o.s.ř. a v odvolacím řízení úspěšnému žalovanému přiznal právo na náhradu nákladů řízení vůči neúspěšnému žalobci. V souzené věci představuje náklady řízení na straně žalovaného odměna za dva úkony právní služby spočívající ve vyjádření žalovaného k odvolání a v účasti zástupce žalovaného na jednání odvolacího soudu dne 14. 12. 2022 ve výši 2x 3 100 Kč (§ 9 odst. 4 písm. b), § 7 bod 5 a § 11 odst. 1 písm. k) a g) advokátního tarifu), k čemuž přináleží paušální náhrada hotových výdajů ve výši 2x 300 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu), cestovné zástupce žalovaného k jednání odvolacího soudu z [REDAKCE] do Pardubic a zpět automobilem Škoda [REDAKCE], reg. zn. [REDAKCE], při ujetí 168 km, průměrné spotřebě nafty motorové 5,87 l/100 km za 47,10 Kč a náhradě za amortizaci ve výši 4,70 Kč za 1 km, celkem cestovné činí 1 254,10 Kč (§ 13 odst. 5 advokátního tarifu a vyhl. č. 511/2021 Sb. ve znění pozdějších předpisů), náhrada za promeškaný čas za cestu k soudu a zpět za celkem 6 půlhodin po 100 Kč (§ 14 odst. 1 písm. a) a 3 advokátního tarifu) ve výši 600 Kč a 21% DPH ze součtu uvedených částek (§ 137 odst. 3 o.s.ř.) ve výši 1 817,40 Kč. Celkem tak náklady odvolacího řízení na straně žalovaného dosáhly částky 10 471,50 Kč, kterou je žalobce povinen nahradit ve lhůtě tří dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám advokáta žalovaného (§ 160 odst. 1, § 149 odst. 1 o.s.ř.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku není odvolání přípustné.

Proti tomuto rozsudku lze za podmínek uvedených v ust. § 237 a § 238 o.s.ř. podat dovolání ve lhůtě dvou měsíců ode dne doručení tohoto rozsudku prostřednictvím okresního soudu, který ve věci rozhodl v prvním stupni, k Nejvyššímu soudu ČR v Brně jako soudu dovolacímu. Přípustnost dovolání je oprávněn zkoumat jen dovolací soud (§ 239 o.s.ř.).

Pardubice 19. prosince 2022

JUDr. Jaroslav Chmelík, Ph.D., v. r.
předseda senátu